

آوردن این مطالب نه به معنای تأییدست و نه به تمسخر - تنها برای خواندنست و ...

11

م. دهنوی: چند سند منتشر نشده از دکتر محمد مصدق

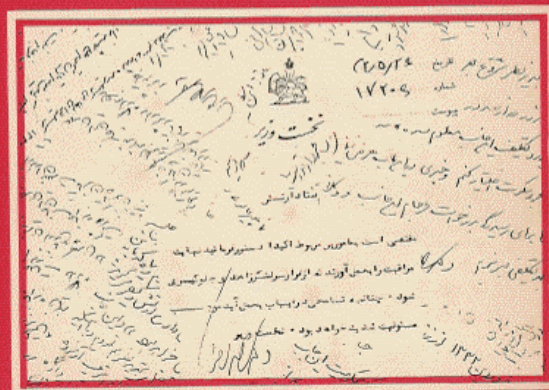
به دلیل قابل استفاده نبودن عکس کتاب، این عکس را من اضافه کردم.

"... این دادگاه بهیچ وجه من الوجوه صالح نیست و من اکنون می‌خواهم از روی حقیقتی پرده برگزیم و آن اینست که در طول تاریخ مشروطیت ایران این اولین باری است که یک نخست‌وزیر قانونی را بحسب و بند بکشند و روی کرسی اتهام می‌نشانند و برای شخص من خوب روشن است بر این طور شده ولی من می‌خواهم قاطبه ملت ایران و بخصوص طبقه جوان تحصیل کرده که چشم و چراغ مملکت و پایه امید این مملکت هستند نیز ملت این سخت‌گیری و شدت عمل را بدانند و از راهی که برای طرد نفوذ استعماری بیگانگان پیش گرفته‌اند منحرف نشوند و از مشکلاتی که در پیش دارند نهراسند و از راه حق و حقیقت منحرف نشوند بمن گناهان زیادی سبب دادند و من میدانم یک گناه بیشتر نکرده‌ام و آن اینست که تسلیم بایلات خارجیان شده و دست آنان را از منابع ملی کشور کوتاه کردم..."

از سخنان دکتر محمد مصدق در مقابل بیدادگاه نظامی شاه

چند سند منتشر نشده از:

دکتر محمد مصدق

م. دهنوی

"بنام خدا"

۶۵ لازم بتذکر نیست که پس از کودتا گروهی ورود شاه فراری به ایران را تبریک گفته و از کودتای آمریکائی - انگلیسی ننگین ۲۸ مرداد بعنوان " نهضت ۲۸ مرداد " و " قیام ملی " یاد کرده و با دولتهای دست نشانده بیگانه و غیرقانونی پس از کودتا همکاری و گروهی نیز سکوت اختیار کردند. در آن ایام تیره و تاریک پرچم مبارزه با امپریالیسم و عواملش را تنها دکتر مصدق و پیروان صدیق او و مشتاقان استقلال ایران برافراشته نگاه داشتند.

دکتر مصدق به همین جرم پس از کودتا سه سال را در زندان و بقیه عمر پر برکت و پرافتخارش را در تبعید گذراند.

بر او درود!

در چهاردهمین سالگرد ۱۴ اسفند ۱۳۴۵ و آغاز سومین سالگرد برقراری جمهوری اسلامی ایران رهبری امام امت آیت‌الله العظمی امام خمینی، چند سند منتشر شده از پیشوای نهضت ملی ایران دکتر محمد مصدق را به پیوندگان راه آزادی و استقلال تقدیم نموده، وحدت هرچه بیشتر ملت در مبارزه با امپریالیسم آمریکا و عواملش و همچنین ساختن ایران اسلامی آزاد و مستقل و پیشرو را در برنو وحدت آرمان و رهبری از درگاه ایزد منان خواستاریم.

در سخن از دکتر مصدق بهتر آن دیده شد تا پاره‌ای از نظریات سه تن از شهدای اسلام و ایران: ابودر زمان " پدر طالقانی"، معلم شهید انقلاب دکتر علی شریعتی و مجاهد شهید سعید محسن را بعنوان پیشگفتار در آغاز بیاوریم.

تاریخ: ۲۵/۵/۲۶

شماره: ۱۷۲۰۶

پیوست: .....

نخست وزیر

ستاد آرتش

مقتضی است بامورین مربوطه اکیدا دستور فرمائید نهایت
مراقبت را بعمل آورند که از فرار سرنشکر زاهدی جلوگیری
شود . چنانچه تسامحی در اینباب بعمل آید موجب
مسئولیت شدید خواهد بود . نخست وزیر

(Handwritten signature)

تاریخ: ۲۶/۵/۳۲

شماره: ۱۷۲۰۶

پیوست: .....

نخست وزیر

ستاد آرتش

مقتضی است بامورین مربوطه اکیدا دستور فرمائید نهایت مراقبت را بعمل
آورند که از فرار سرنشکر زاهدی جلوگیری شود . چنانچه تسامحی در اینباب بعمل
آید موجب مسئولیت شدید خواهد بود .

نخست وزیر

دکتر محمد مصدق

صبح دوشنبه نهم شهریور ماه ۱۳۳۲

هیئت محترم وزیران

دیشب برای اولین بار پس از توقیف از رادیو اطاق مجاور شنیده شد که این جانب اقدامات خلاف قانونی بعمل آورده یا در صدد چنین اقداماتی بوده ام.

این جانب در مدت تصدی خود جز برای پیشرفت نهضت ملی ایران و جز برطبق قانون و اختیارات قانونی قدمی برنداشته ام و اگر فرصتی بدست افتاد جواب این اتهامات با دلایل آن بعرض ملت ایران خواهد رسید ولی از جواب یک اتهام در این جا ناگزیرم زیرا تأخیر جواب آن بمصلحت کشور نیست و آن اینکه در رادیو گفته شد این جانب در صدد تغییر رژیم بوده ام و دلیل آن هم دستور تهیه مراجعه بآراء عمومی است این اتهام ناروا و این استدلال کاملاً بی اساس است زیرا دلایل قویه در دست است که نه این جانب در صدد تغییر رژیم بوده و نه مراجعه بآراء عمومی برای تغییر رژیم بوده است امیدوارم جلسه محاکمه ای که بآن در رادیو اشاره شده بود در محکمه صالحه بزودی تشکیل شود تا اگر امر بر عده قلیلی از مردم ایران هم مشتبه شده باشد آن اشتباهات رفع شود.

دکتر محمد مصدق

امضا کننده ذیل دکتر محمد مصدق که در مقام نخست وزیر ایران برادرزاده اش کودتای نظامی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ بوسیله قوای نظامی دستگیر شده و زندانی هستم و در یک دادگاه نظامی غیرقانونی و بدون صلاحیت تحت محاکمه میباشم وکیل نمودم آقایان محترم علی شهیدزاده و بهرام مجدزاده و حسن صدر وکلای دادگستری را متفقاً یا منفرداً برای درخواست فرجام نسبت به هر قرار و حکمی که برخلاف قانون از دادگاه نظامی غیرقانونی بر علیه این جانب صادر شود و برای تهیه و تقدیم لایحه اعتراضات فرجامی و بیان کلیه ایرادات مربوطه بغیر قانونی بودن دادگاه و عدم صلاحیت آن و اعتراضات مربوطه بجوین محاکمه و صدور حکم و قرارداد بطور کلی هرگونه ایراد و اعتراض قانونی و قضائی و برای تعقیب امر در دیوان عالی کشور تا خاتمه رسیدگی فرجامی - چنانچه دادگاه دیگری بعنوان دادگاه تجدیدنظر که قطعاً و قهراً غیرقانونی خواهد بود برای محاکمه این جانب تشکیل شود آقایان محترم حسن صدر و بهرام مجدزاده و علی شهیدزاده نیز از طرف این جانب وکالت دارند که بعنوان وکیل مدافع در آن دادگاه تجدیدنظر غیرقانونی شرکت فرموده و با کلیه اختیارات لازمه قانونی از این جانب دفاع نمایند.

بیت و نهم آذرماه ۱۳۳۲

دکتر محمد مصدق

نهم شهریور ۱۳۳۲

بیت محترم وزیران

دیشب در رادیو ملی پس از توقیف در رادیو اطاق مجاور شنیده شد که این جانب اقدامات خلاف قانونی بعمل آورده یا در صدد چنین اقداماتی بوده ام. این جانب در مدت تصدی خود جز برای پیشرفت نهضت ملی ایران و جز برطبق قانون و اختیارات قانونی قدمی برنداشته ام و اگر فرصتی بدست افتاد جواب این اتهامات با دلایل آن بعرض ملت ایران خواهد رسید ولی از جواب یک اتهام در این جا ناگزیرم زیرا تأخیر جواب آن بمصلحت کشور نیست و آن اینکه در رادیو گفته شد این جانب در صدد تغییر رژیم بوده ام و دلیل آن هم دستور تهیه مراجعه بآراء عمومی است این اتهام ناروا و این استدلال کاملاً بی اساس است زیرا دلایل قویه در دست است که نه این جانب در صدد تغییر رژیم بوده و نه مراجعه بآراء عمومی برای تغییر رژیم بوده است امیدوارم جلسه محاکمه ای که بآن در رادیو اشاره شده بود در محکمه صالحه بزودی تشکیل شود تا اگر امر بر عده قلیلی از مردم ایران هم مشتبه شده باشد آن اشتباهات رفع شود.

امضا کننده ذیل دکتر محمد مصدق که در مقام نخست وزیر ایران برادرزاده اش کودتای نظامی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ بوسیله قوای نظامی دستگیر شده و زندانی هستم و در یک دادگاه نظامی غیرقانونی و بدون صلاحیت تحت محاکمه میباشم وکیل نمودم آقایان محترم علی شهیدزاده و بهرام مجدزاده و حسن صدر وکلای دادگستری را متفقاً یا منفرداً برای درخواست فرجام نسبت به هر قرار و حکمی که برخلاف قانون از دادگاه نظامی غیرقانونی بر علیه این جانب صادر شود و برای تهیه و تقدیم لایحه اعتراضات فرجامی و بیان کلیه ایرادات مربوطه بغیر قانونی بودن دادگاه و عدم صلاحیت آن و اعتراضات مربوطه بجوین محاکمه و صدور حکم و قرارداد بطور کلی هرگونه ایراد و اعتراض قانونی و قضائی و برای تعقیب امر در دیوان عالی کشور تا خاتمه رسیدگی فرجامی - چنانچه دادگاه دیگری بعنوان دادگاه تجدیدنظر که قطعاً و قهراً غیرقانونی خواهد بود برای محاکمه این جانب تشکیل شود آقایان محترم حسن صدر و بهرام مجدزاده و علی شهیدزاده نیز از طرف این جانب وکالت دارند که بعنوان وکیل مدافع در آن دادگاه تجدیدنظر غیرقانونی شرکت فرموده و با کلیه اختیارات لازمه قانونی از این جانب دفاع نمایند.

تیسما سرلشکر جواد ریاست محترم دادگاه غیرقانونی تجدیدنظر

چند سند منتشر نشده از . . . .

روزنامه کنگره فردی ۱۷ خرداد ۱۳۴۴

[illegible]

در سیام آذرماه که حکم محکومیت این جانب در دادگاه غیرقانونی فوق‌العاده قرائت شد در همان جلسه در حکم مزبور درخواست فرجام نمودم و روز ۳ دیماه هم که باین جانب تکلیف تجدیدنظر شد تقاضای تجدیدنظر هم باین شرط که مانع رسیدگی فرجامی نشود بعمل آمد ولی دیوان کشور که برطبق درخواست وکلای این جانب پیرونده را برای رسیدگی فرجامی خواست آقای سرتیپ آزموده در نهم دیماه بدیوان کشور جواب نگاشت که از ارسال پیرونده بواسطه ضرورت آن در دادگاه معذور است و این یک ظلم فاحشی بود که در حق این جانب روا داشت :

(۱) بیرونده احتیاج فوری نبود چون که دادگاه روز ۴ بهمن شروع بقرائت آن نمود.

(۲) درخواست فرجام در ۳۰ آذر شده بود و درخواست تجدیدنظر در سوم دیماه در اینصورت فرجام بتجدیدنظر حق تقدم داشت خصوصا اینکه تقاضای تجدیدنظر باین شرط شده بود که مانع رسیدگی فرجامی نشود.

(۳) دیوان کشور و دادگاه تجدیدنظر هر دو باید در صلاحیت دادگاه بدوی یا فوق العاده رسیدگی کنند و محل تردید نیست دیوان کشور که صلاحیت آن محرز است بدادگاه تجدیدنظر که صلاحیت خود آن محل حرف و مورد اعتراض است اولویت داشت.

(۴) درخواست فرجام از نظر مسایل قانونی از جمله قانونی نبودن تشکیل و عدم صلاحیت بود رسیدگی باین مسائل مقدم است بر رسیدگی در

چند سده منتشر نشده از . . .

[illegible]

ماهیت که در تجدیدنظر رسیدگی میشود چنانچه دیوان کشور نظر می داد که دادگاه نظامی برای محاکمه این جانب صالح نیست موضوع مفتی بود و هیچ چیز ایجاب نمی کرد که دادگاه تجدیدنظر هم مثل دادگاه بدوی با فوق العاده مرا برخلاف قانون مدتی در حبس مجرد معذب بدارد .

با تمام این دلایل چون در جرائم میخواندم که ریاست محترم دادگاه تجدیدنظر و تیمساران دادرسان میخوانند که در این دادگاه رأی عادلانه و متصفانه بدهند و باین لحاظ پرونده را با دقت مطالعه می نمایند از ۴ بهمن که دادگاه تجدیدنظر شروع بقرائن پرونده نمود منتظر بودم هرچه زودتر تکلیف این جانب را معلوم فرمایند ولی تا امروز که صدور رأی محکومیت منجاوز از ۷۵ روز و از قرائت پرونده متجاوز از ۴۰ روز می گذرد تکلیف این جانب معلوم نشده و کاسه حوصله و صبرم لبریز گردیده است و بیش از این نتوانستم در حبس مجرد سکوت اختیار کنم و چیزی در این باب عرض ننمایم این است که از آن تیمسار تمنا مینمایم پرونده امر را برای رسیدگی بدرخواست فرجام این جانب و وکلایم بدیوان کشور بفرستند تا بیش از این در حال بلاتکلیفی بسر نبرم .

دکتر محمد مصدق

۱۴ فروردین ۱۳۳۳ از زندان لشکر ۲ زهی

جناب آقای سرلشکر عبدالله هدایت وزیر دفاع ملی

۲۸

چند سند منتشر نشده از ....

۱۴ فروردین ۱۳۳۳ از زندان لشکر ۲ زهی

جناب آقای سرلشکر عبدالله هدایت وزیر دفاع ملی

در سیام آذرماه گذشته که حکم محکومیت این جانب از دادگاه بدوی نظامی صادر شد بلافاصله در همان جلسه تقاضای فرجام نمودم و وکلای این جانب هم از دیوان کشور درخواست نمودند ولی روز سوم دیماه که باین جانب تکلیف شد تقاضای تجدیدنظر کنم نظر باینکه ماده ۲۳۲ قانون دادرسی ارتش و کیفر می گوید: "درخواست تجدیدنظر موجب توقف اجرای حکم دادگاه بدوی خواهد بود" و این جانب تا رسیدگی دیوان کشور از حبس مجرد که بایم غیرقابل تحمل بود خلاص می شدم تقاضای تجدیدنظر هم نمودم و با اینکه دادگاه تجدیدنظر تا روز چهارم بهمن ماه شروع بقرائن پرونده نکرده بود آقای سرتیپ آزموده دادستان غیرقانونی ارتش از ارسال پرونده بدیوان کشور باین عذر که پرونده مورد احتیاج دادگاه تجدیدنظر است خودداری نمود و دیوان کشور نتوانست وارد رسیدگی فرجامی شود و دادگاه تجدیدنظر هم تا روز ۲۷ اسفندماه یعنی قریب سه ماه مرا بر خلاف قانون در حبس مجرد بلامتکلیف گذاشت که روز مزبور تصمیم گرفتم دیگر غذا نخورم و جان خود را از ازار ظلم و ستم این دستگاه خلاص نمایم که بعد از ظهر آن روز آقای سرتیپ آزموده که هیچ نمیخواستیم او را به بینیم غفلتا" بانامم وارد شده و اظهار نمود که این جانب در نتیجه مرض جنونی که عارضم شده غذا نمیخورم و گفت بدستهای شما دستبند میزنم و شما را روانه تیمارستان

در سیام آذرماه گذشته که حکم محکومیت این جانب از دادگاه بدوی نظامی صادر شد بلافاصله در همان جلسه تقاضای فرجام نمودم و وکلای این جانب هم از دیوان کشور درخواست نمودند ولی روز سوم دیماه که باین جانب تکلیف شد تقاضای تجدیدنظر کنم نظر باینکه ماده ۲۳۲ قانون دادرسی ارتش و کیفر می گوید: "درخواست تجدیدنظر موجب توقف اجرای حکم دادگاه بدوی خواهد بود" و این جانب تا رسیدگی دیوان کشور از حبس مجرد که بایم غیرقابل تحمل بود خلاص می شدم تقاضای تجدیدنظر هم نمودم و با اینکه دادگاه تجدیدنظر تا روز چهارم بهمن ماه شروع بقرائن پرونده نکرده بود آقای سرتیپ آزموده دادستان غیرقانونی ارتش از ارسال پرونده بدیوان کشور باین عذر که پرونده مورد احتیاج دادگاه تجدیدنظر است خودداری نمود و دیوان کشور نتوانست وارد رسیدگی فرجامی شود و دادگاه تجدیدنظر هم تا روز ۲۷ اسفندماه یعنی قریب سه ماه مرا بر خلاف قانون در حبس مجرد بلامتکلیف گذاشت که روز مزبور تصمیم گرفتم دیگر غذا نخورم و جان خود را از ازار ظلم و ستم این دستگاه خلاص نمایم که بعد از ظهر آن روز آقای سرتیپ آزموده که هیچ نمیخواستیم او را به بینیم غفلتا" بانامم وارد شده و اظهار نمود که این جانب در نتیجه مرض جنونی که عارضم شده غذا نمیخورم و گفت بدستهای شما دستبند میزنم و شما را روانه تیمارستان

۲۶

چند سند منتشر نشده از ....

میبنایم پس از آن پنج نفر افسر را که قرب اتاقم بودند دعوت باناق نمود که صورت مجلس تهیه کند و یکی دو سطر هم نوشت و بعد معلوم نشد چراپیشمان شد و موضوع را تعقیب ننمود.

فرمای آن روز مجدداً آمد و گفت شرحی بدادستانی ارتش بنویسید تا تکلیف شما زودتر معلوم شود و این جانب نوشتم که با هر قید و شرطی که لازم باشد اجازه دهند ایام تعطیل عید را در احمدآباد بگذرانم و روزیکه دادگاه تشکیل میشود بشهر آمده وظایف خود را انجام دهم که جواب این نامه باین جا رسید که روز ۲۹ اسفندماه چهار نفر تیمساران محترم: سرلشکر مرتضی زاهدی معاون وزارت دفاع ملی از طرف آن جناب و سرتیپ وهرام از طرف ریاست ستاد ارتش و سرتیپ آزموده بادهای خودش از طرف ملت و سرتیپ تیمور بخنیر فرماندار نظامی طهران بملاقات این جانب آمدند و قول دادند که بعد از ایام تعطیل عید حتماً دادگاه تشکیل شود و تکلیف این جانب را معلوم کند ولی در جریده کیهان روز ۱۱ فروردین دیده شد که تیمسار سرلشکر جوادی رئیس دادگاه غیرقانونی تجدیدنظر راجع باین موضوع چنین اظهار نظر نموده اند: "علت تعویق در شروع دادرسی باقی ماندن قسمتی از پرونده است که هنوز مطالعه نکرده ایم باید خوب پرونده را خواند سپس قضاوت کرد دادگاه هنوز این مطالعه را انجام نداده است از این لحاظ شروع محاکمه معلوم نیست" این است شرح واقعه که لازم شد باستحضار آن جناب که بوسیله معاون خود در این کار دخالت داشتاید برسانم.

اکنون عرض می کنم که بلامتکلیفی این جانب از این نظر است که چون میدانند تحمل حبس مجرد از قدرت این جانب خارج است و قهراً" وضعیتم طوری خواهد شد که از حال طبیعی خارج و عصبانی شوم آنوقت مرا روانه تیمارستان کنند که اگر آنجا غذا نخورم و از بین بروم آن را بچنین نسبت دهند از بیقانونی این دستگاه همین بس که من در دادگاه غیرقانونی بسه سال حبس مجرد محکوم شده ام ولی احوال من اسناد من اوراق قرضه ملی من

۲۹

چند سند منتشر نشده از ....

از طرف است در حبس مجرد و باین نظامی طهران بملاقات این جانب آمدند و قول دادند که بعد از ایام تعطیل عید حتماً دادگاه تشکیل شود و تکلیف این جانب را معلوم کند ولی در جریده کیهان روز ۱۱ فروردین دیده شد که تیمسار سرلشکر جوادی رئیس دادگاه غیرقانونی تجدیدنظر راجع باین موضوع چنین اظهار نظر نموده اند: "علت تعویق در شروع دادرسی باقی ماندن قسمتی از پرونده است که هنوز مطالعه نکرده ایم باید خوب پرونده را خواند سپس قضاوت کرد دادگاه هنوز این مطالعه را انجام نداده است از این لحاظ شروع محاکمه معلوم نیست" این است شرح واقعه که لازم شد باستحضار آن جناب که بوسیله معاون خود در این کار دخالت داشتاید برسانم.

[illegible]

دکتر محمد مصدق

تیمسار سرلشکر جوادى رئیس محترم دادگاه غیرقانونى
تجدید نظر فوق العاده نظامى

با این حال اگر آن دادگاه باز اجازه دفاع بولکای این جانب ندهند بطوریکه خود آنان در خاتمه لایحه خود تقاضا کرده‌اند مقتضی است بعنوان مشاور اجازه ورود بدادگاه داده شود تا مانند سایر حضار در جلسات دادگاه حضور بهم‌رسانند و در مواقع تنفیص مورد شور این جانب واقع شوند.

دکتر مصدق